QUÈ SÓN ELS PLANS D'ESTUDIS UNIVERSITARIS?

Des de fa temps la vida universitària està en continu sobresalt. I això és positiu si significa que els temes universitaris preocupen i hi ha disposició per a introduir-hi canvis.

No hi ha cap dubte que els plans d'estudi, i la seua reforma són un punt clau de la qualitat dels estudis universitaris. Però també que si no vénen acompanyats d'altres mesures d'igual importància –infrastructures, formació del professorat, millora del seu estatus professional...,– tot pot quedar en un *«maquillatge institucional»*. No obstant això, explicitar el que entenem per pla d'estudis és un primer pas necessari. L'excel·lent treball *«Los planes de estudio en la universidad. Algunas reflexiones para el cambio»* de M. Zabalza, catedràtic de Didàctica i organització escolar, ens servirà de guia.

Conta Hargreaves com els professors descrivim hiperbòlicament la nostra actuació formadora en fer servir la metàfora que, nosaltres, pedra a pedra «construïm l'edifici del saber dels nostres estudiants». Però la visió dels estudiants, diu, és menys optimista que la nostra. Des de la seua perspectiva l'únic que fem cadascú de nosaltres és llançar-los la nostra pròpia pedra –la nostra assignatura, els nostres treballs– i que ells es limiten a defensar-se el millor que poden dels llançaments que nosaltres els fem –aprenen textos, lliuren treballs,...– i que quan poden –si pot ser per parcials millor– deixen de banda la pedra que els hem llançat. Al final, conclou Hargreaves, el resultat no és un edifici ben construït sinó un munt de pedres (i això si han tingut la sort de no haver quedat escalabrats amb alguna d'elles). Que ningú ho prenga a mal. Tampoc és un desprestigi del docent; n'hi ha més factors. És tan sols una realitat.

Què son els plans d'estudis? El professor Zabalza assenyala tres marcs de referència que ens poden ajudar a clarificar-ne el sentit:

a) La idea de currículum. Quan parlem de currículum, parlem de **«projecte formatiu integrat»:**

- *Projecte* és quelcom que s'ha pensat i dissenyat en la seua totalitat i s'ha tingut en compte tot el procés en el seu conjunt –no és la simple suma de parts o de moments del procés-, que precisa d'algun tipus de formalització, el que el converteix en públic –objecte de controvèrsia?–, i en un compromís de portar-lo endavant.
- És un *projecte formatiu* perquè la seua finalitat última és obtenir millores en la formació de les persones, en tot el ventall de dimensions en les que els estudiants universitaris poden millorar. No es tracta tant d'aprendre coses com de formar-se (acadèmica, professional i culturalment). Aquesta és la gran missió de la universitat.
- Es tracta de *projectes formatius integrats* perquè precisen d'una coherència interna i d'una continuïtat capaç de promoure el màxim desenvolupament dels estudiants.

b) La idea de la presa de decisions. Dissenyar un pla d'estudis suposa prendre decisions, òbviament es tracta de *decisions ben fonamentades*, però això no obvia la necessitat d'optar per una cosa en detriment d'una altra; i això, no perquè no resulten valuoses, sinó perquè pels criteris pels quals s'ha optat certes qüestions resulten prioritàries o més viables. Com tot es presenta com a essencial i imprescindible es genera una inèrcia sempre inclusiva i es defuig l'eliminació. El resultat ha estat la hipertròfia dels actuals plans d'estudis i la sobrecàrrega lectiva dels estudiants, persones joves que transiten per la universitat al mateix temps que construeixen la seua vida personal.

c) La idea de la innovació. Qualsevol reforma curricular ha d'analitzar-se com un procés de canvi, raó per la què s'enceta el procés. Paga la pena citar alguns dels factors que tendeixen a influir: les reticències institucionals a trencar l'*«estatus quo»*, la necessitat d'una visió compartida de la necessitat del canvi, la necessitat de cercar una cultura de consens, la concreció del canvi en propostes no excessivament agressives respecte de la situació prèvia, la necessitat de ser sensibles amb la problemàtica individual d'aquells que es veuran afectats pels canvis pretesos, la capacitat per a continuar amb el procés de canvi en un context inevitable de conflicte d'interessos.

Com respondre als múltiples dilemes que planteja la reforma del plans d'estudis ho reservem per a un segon escrit. Des de l'USE ens oferim a participar en aquest procés. Disposem de materials que poden ajudar i amb col·laboradors experts.

Francisco García Bacete

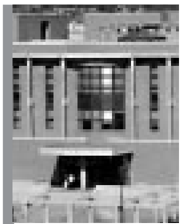

FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES I ECONÒMIQUES

L'alumnat d'ADEM amplia les pràctiques informàtiques de comptabilitat

L'estudiantat disposa de nous programes específics a les aules d'ordinadors

VICENTA MIRA

La Universitat Jaume I aposta per la ampliació dels pràctiques en els primers cursos. Amb aquest objectiu la titulació d'ADEM ha adquirit nous programes informàtics específics que ajuden a desenvolupar les destreses comptables de l'estudiantat. El propòsit d'aquesta iniciativa és el de cobrir una de les necessitats més demanades per les empreses i per l'estudiantat: el maneig dels programes de aplicacions a l' ordinador.

D'aquesta manera, la assignatura de Comptabilitat (A01) de primer curs de la llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses (ADEM) ofereix les pràctiques amb més de 180 nous ordinadors a partir del segon semestre del curs. A la planta baixa de l'edifici s'han habilitat sis aules d'informàtica amb més de 30 ordinadors en cadascuna amb l'objectiu de formar grups de treball reduïts per «a aconseguir un ensenyament més personalitat i més directa», assenyala Joan Serafí Bernat, vicedegà de Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques.

L'estudiantat d'ADEM en una de les classes d'Informàtica. FOTO: JOSÉ IGLÉSIAS

Aquest fet és pioner tant a l'UJI com en unes altres universitats i «si l'experiència és positiva, s'estendrà a unes altres titulacions, com la diplomatura en Ciències Econòmiques», indica Joan Serafí Bernat.

L'estudiantat aprendrà de manera específica un paquet de comptabilitat, a més dels programes d'aplicacions adaptats al món de les empreses. Així, «obtindrem llicenciats encara millors, ja que, les empreses optaran pels nostres alumnes», diu el professor de l'UJI J. S. Bernat.

L'àrea de l'assignatura de Comptabilitat disposa d'un major nombre de professors per a cobrir l'augment de classes pràctiques. A més, d'un pressupost adaptat per a aconseguir les últims programes que llança el mercat.

FACULTAT DE CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS

un segle d'Educació

L'ESCOLA NORMAL DE CASTELLÓ DE LA PLANA

*MIGUEL SALVADOR**

Les dades i dates que apareixen a continuació representen, en la pràctica, la naixença de l'Escola Normal de Mestres de Castelló de la Plana amb continuïtat fins als nostres dies.

Segons consta en el primer llibre d'actes: «*Reunidos por primera vez el Claustro de Profesores de la Escuela Normal Elemental de Maestras de Castellón de la Plana el día 16 de mayo de 1900, se dió cuenta de haber tomado posesión el 28 del próximo pasado 2 de Abril la Profesora Numeraria de la misma Doña María Ana Ramona y Vives, desempeñando desde el mismo día el cargo de Directora provisional por ser la primera nombrada y en posesión del cargo en esta Escuela Normal de Maestras, creada en virtud de Real Decreto de 23 de Septiembre de 1898, cuya posesión la dió el M. I. Sr. Gobernador de la provincia en calidad de Presidente de la Junta Provincial de Instrucción Pública de la misma*».

Aquest centre s'instal·là al Convent de les monges clarisses (en l'actualitat, Plaça de Santa Clara), amb l'institut de segon ensenyament, fins al seu trasllat en 1917 al nou edifici de l'institut, anomenat llavors General i Tècnic(a hores d'ara, Francesc Ribalta).

El 2 de maig de 1960 començaren les classes al nou edifici situat en l'antic camp de futbol de Castelló denominat el «Sequiol», en aquest edifici continuà l'Escola depenent de la Universitat de València-Estudi General fins a la incorporació a la Universitat Jaume I (1991), en què passa a denominar-se Campus del carrer d'Herrero, i va perdre en aqueix moment el seu estatus com a unitat administrativa i incorporà els seus estudis de mestre de primària, infantil i educació física a l'estructura de l'actual Facultat de Ciències Humanes i Socials.

ELS PRIMERS PROFESSORS DE L'ESCOLA NORMAL

Data de lapresa de possessió:

28 d'abril de 1900: Maria Ana Ramona y Vives, directora

12 de maig de 1900: Ana Mestre Moral

16 de maig de 1900: Antonio Fauli y Muñoz

28 de junyde 1900: Carmen Cervera Torres

LES PRIMERES ALUMNES DE L'ESCOLA NORMAL.

Amb data 30-11-1901, la vicedirectora remet al senyor rector els noms de les alumnes matriculades oficials en 1r i 2n curs.

PRIMER CURS

Francisca Asín Gómez	Benicarló
Concepción Alloza	Castelló de la Plana
Josefa Amiga Fons	Vinaròs
Asunción Sanz Miguel	Benicarló
Rosario Jarque Miralles	Castelló de la Plana
Francisca Vázquez Cantó	Castelló de la Plana
Francisca Bernat Cabrera	Castelló de la Plana
Josefa Fabregat Rovira	Castelló de la Plana

SEGON CURS

María Jesús Altavas Soler	Cantavella (TE)
Magdalena Sabaté	Tarragona
Antonia Mariño Alba	Castelló de la Plana
Purificación Blanco Castejón	Madrid
Vicenta Casas Sanz	Cartagena (MU)
Adela Loreto Subirats Roca	Castellón de la Plana
Tarsila Adell Roig	Serra d'en Galzeran (CS)
Vicenta Vallés Borras	Serra d'en Galzeran (CS)
Rosa Branchat Bel	Benicarló
Dolores Barrachina Díaz	Castellon de la Plana
Teresa Barrachina Navarro	Castelló de la Plana

*Professor del Departament d'Educació